కౌటుంబిక ధార్మిక కృతులు మరియు సామాజిక కృతుల నేపథ్య శాస్త్రము

ముందుమాట

సంస్కృతంలో ఒక సామెత కలదు 'సుఖం న వినా ధర్మాత్ । తస్మాత్ ధర్మపరో భవేత్ ॥' దీని అర్థం ఏమంటే సంతోషంకు నిజమైన నిర్వచనం (ఆనందం) సంప్రదాయం అనగా 'ఆచారధర్మము పాటించడం వలన మాత్రమే సాధ్యపడును; కనుక ఎల్లప్పుడు ధర్మపరాయణులుగా ఉండాలి' అని సంస్కృతంలో సువచనం కలదు. జీవత బండిని నడిపిస్తున్నప్పుడు ఎల్లప్పుడు ధర్మపరాయణులుగా ఉండడానికి, అలాగే ధర్మాచరణ సులభంగా చేయుటకు సాధ్యమగుటకు హిందూ ధర్మంలో వివిధ ధార్మిక కృతువులు, సంస్కారాలు, పండుగలు, వ్రతాలు మొ॥ చెప్పబడింది. కేవలం నిత్యం ఆచరించు పూజలు, పండుగలు వ్రతాలు వంటి ఉపాసనకు సంబంధించిన కృతుల వలనే కాక కుటుంబం మరియు సామాజిక ఆచారాల ద్వార కూడా ధర్మాచరణ ఎలా చేయాలో హిందూ ధర్మంలో చెప్పబడింది.

ఎప్పుడైతే నియమిత చర్యలను ఆచారం సూచించిన విధంగా వ్యవహరించిన యెడల అనగా ఆధ్యాత్మిక ఆధారంగా వ్యవహరించగ దేవి-దేవతల కటాక్షం మన పై ప్రసరించును. అంతేకాక ప్రతికూల శక్తుల నుండి రక్షణగా కూడా నిలుచును. అటువంటి ఆచారములు వ్యక్తిగతంగా ఇంకా సమాజానికి మేలు చేయును. అందువలన, అది సమష్టి సాధన (సమాజంలో ఆధ్యాత్మికత వ్యాప్తి చేయుట.) అగును. ఈ గ్రంథంలో కుటుంబపరమైన ఆచారాలు అయిన పుట్టినరోజు వేడుకలు, హారతినివ్వడం, బహుమతి ప్రధానం, వయస్సుతో జరుపు శాంతి పూజ మరియు సామాజిక ఆచారాలు అయిన ప్రారంభోత్సవం, జ్యోతిప్రజ్వలన, సన్మానాలు, సంతాప సమావేశం ఇత్యాది చేయుటకు గల ఉద్దేశ్యము, సరైన పద్ధతిలో ఆచారం నిర్వహించడం మరియు అంతర్గతంగా ఉన్న సంబంధిత ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానం తెలియజేయడమైనది. ఎప్పుడైతే ఆచారాలకు సంబంధించిన శాస్త్రం తెలుసుకొని శ్రద్ధతో వాటిని చేస్తామో అటువంటి కృతుల నుండి లభించు ప్రయోజనం ఎంతో గొప్పగా ఉండును. సంస్కృత శ్లోకాలు ఉచ్చరించడం యొక్క ప్రాముఖ్యత మరియు ఏయే శ్లోకాలు ఆధ్యాత్మిక ప్రసంగంలో, పుస్తక ప్రదర్శనలో, సంతాప సభలో, ర్యాలీ నందు ఉచ్చారణ చేయవలెను అను సమాచారం ఈ గ్రంథం లో పొందుపరచెను.

నేటి కాలంలో హిందువులు అధికంగా పాశ్చాత్య సంస్కృతి చేత ప్రభావితులైనారు. స్వీయ ధర్మం మరియు సంస్కృతిని మరవడం తోడు పాశ్చాత్య సంస్కృతికి ఆకర్షితులు అయిన కారణంగా అధికశాతం లో పాశ్చాత్య సంస్కృతి ప్రభావం మన యొక్క ఆచారాల పై ఉన్నది. అనేక పద్ధతుల్లో ఈ విషయం స్పష్టమైనది అది పుట్టినరోజు వేడుకలలో హారతికి బదులు కేక్ కటింగ్ మరియు కొవ్వొత్తులు ఆర్పడం; ప్రారంభోత్సవ వేడుకలలో కొబ్బరికాయ పగలగొట్టడం ద్వారా పరిసరాలను శుద్ధి చేయడానికి బదులు రిబ్బన్ కత్తిరించడం; ప్రారంభోత్సవ వేడుకలలో నూనె వొత్తి బదులు కొవ్వొత్తి తో జ్యోతి వెలిగించడం ఇత్యాది. ఇటువంటి చర్యలు చైతన్యం (దివ్య చేతనం) ప్రసరించజాలవు మరియు ఆధ్యాత్మిక పరంగా హానికరం అను విషయం ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞాన ఆధారంగా ఈ గ్రంథం నందు వివరించెను.

ఈ పవిత్ర గ్రంథం నందు సూచించిన విధంగా, శాస్త్రానుసారంగా ఆచారాలు నిర్వహించడం ద్వారా వ్యష్టి (వ్యక్తిగతంగా) మరియు సమష్టి (సామాజిక) అభివృద్ధి చెందని అలాగే హిందువుల లో ధర్మం ఇంకా సంస్కృతి పై గర్వం జాగృతమవ్వని అని పూజ్యనీయ గురువుల చరణాలకు మా ప్రార్థన. – సంపాదకులు.

గమనిక : 1. గ్రంథములో కొన్ని సూక్ష్మ–జ్ఞానవిషయక చిత్రములలో చూపించినటువంటి వివిధ స్పందనల కారణంగా మూల రేఖాచిత్రము స్పష్టముగా కనిపించదు. ఇటువంటి మూల రేఖా చిత్రములు కూడా సంబంధిత సూక్ష్మ–జ్ఞానవిషయక చిత్రమునకు పూర్వము ఇచ్చివున్నాము.

2. గ్రంథములలో కొన్ని చోట్ల 'ప.పూ. డాక్టరు గారు' లేదా 'డా. ఆఠవలె' వంటి వ్యాఖ్యలు గ్రంథము యొక్క సంకలనకర్తలలో ఒకరైన 'ప.పూ. డాక్టర్ జయంత్ బాళాజీ ఆఠవలె' గారిని సంభోధించు సందర్భములోనిది.

సనాతన గ్రంథసంపద, ఉత్పాదనలను 'ఆన్‌లైన్ కొనుగోలు చేయండి !

సనాతన గ్రంథప్రదర్శనలలో లభ్యమయ్యే గ్రంథాలు, ఉత్పాదనలు ఇప్పుడు SanatanShop.com లో కూడా లభ్యం !

విశిష్టమైన మౌల్యంతో కొనుగోలు పై ఉచితంగా ఇంటి అప్పగింత సౌకర్యం కలదు !

అధ్యాయం 1 : కౌటుంబిక ధార్మిక కృతుల నేపథ్య శాస్త్రం

అనుక్రమణిక

(కొన్ని వైశిష్ఠ్యపూర్ణమైన సూత్రములను ' * ' చిహ్నముతో చూపించడం జరిగినది.)

1. జన్మదినం **12**

* ఆధ్యాత్మిక అర్థం, చరిత్ర మరియు ప్రాముఖ్యత 12
* జన్మదినాన్ని తిథికనుగుణంగా చేసుకోనటానికి గల ప్రాముఖ్యత 14
* జన్మదినాన్ని ఆచరించే పద్ధతులు మరియు వాటి శాస్త్రం 18
* జన్మదినం రోజు చేయకూడని పనులు, వాటికి సంబంధించిన శాస్త్రం 23
* సాధు సంతుల జన్మదినం 31
* చిన్న పిల్లల, యువకుల, వృద్ధుల, సాధుసంతుల జన్మదినం 31

2. హారతినివ్వడం **33**

* హారతినివ్వడం దాని ఆధ్యాత్మిక అర్థం మరియు మహత్వం 33
* హారతిని ఎవరికి మరియు ఎక్కడ ఇవ్వాలి ? 33
* హారతిని ఇచ్చేటప్పుడు చేయవలసిన కృతుల వెనుకటి శాస్త్రం 38
* హారతులిచ్చే వెనుక ఉద్దేశం మరియు వాటివల్ల కలిగే పరిణామం 48

3. కానుకనివ్వడం **49**

* కానుకలెలా, కానుకలిచ్చేటప్పుడు మన మనోభావం ఎలా ఉండాలి ? 49
* కానుకలకు పసుపు, కుంకుమ ఎందుకు రాయాలి ? 50

4. శాంతి విధులను చేసుకోవడం **50**

* ఉద్దేశం, శాంతివిధులను ఏ రోజు చేసుకోవాలి ? 50

5. సత్యనారాయణ పూజ **59**

* ఏదైనా కార్యానికి ముందుగా సత్యనారాయణ పూజ చేయుటకు ప్రాముఖ్యత 59

అధ్యాయం 2 : సామాజిక కృతుల నేపథ్య శాస్త్రం

అనుక్రమణిక

(కొన్ని వైశిష్ట్యపూర్ణమైన సూత్రములను ' * ' చిహ్నముతో చూపించడం జరిగినది.)

1. ఉద్దీపన **63**

* పాశ్చాత్య సంస్కృతికనుసారంగా రిబ్బను కట్ చేసి ప్రారంభోత్సవం ఎందుకు చెయ్యకూడదు ? 65

2. దీపప్రజ్వలన **68**

* వ్యాసపీఠం మీద ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమ సందర్భంలో కొబ్బరికాయ కొట్టటం మరియు దీపప్రజ్వలన చేయడం వీటి వెనుక గల ఆధ్యాత్మికశాస్త్రం 69
* వ్యాసపీఠం పై జ్యోతిప్రజ్వలన చేయుటకు గల శాస్త్రం 72
* వ్యాసపీఠం మీద సాధుసంతులు లేదా సాత్త్విక వ్యక్తుల ద్వారానే ఎందుకు జ్యోతిప్రజ్వలన చేయించాలి? 77

3. సత్కరించడము **78**

* సత్కారం ఎవరికి మరియు ఎవరు చెయ్యాలి ? 78
* సత్కారపాత్ర వ్యక్తిని (పురుషుడు/స్త్రీ) సత్కరించడం 79
* స్త్రీ లేక పురుష సాధు-సంతుల సన్మానం (సత్కారం) 84
* సత్కారంలో ఏవేవి చేయకూడదు? 86

4. గ్రంథ-ఆవిష్కరణ **87**

* గ్రంథ-ఆవిష్కరణ చేసే పద్ధతి 88

5. వివిధ విషయములపై జరిగే కార్యక్రమములలో సంస్కృత శ్లోకములను ఎందుకు మరియు ఏవి చెప్పవలెను ? **90**

6. వ్యాసపీఠము పై జరిగే ఒకటి లేక రెండు భాగములు ఉండే కార్యక్రమం యొక్క స్వరూపము ఎలా ఉండాలి ? **93**

7. సంతాపసభలు **95**